

BIBLION

*"Habent
sua
fata
libelli"*

REVISTĂ A BIBLIOTECII JUDEȚENE
"IOAN N. ROMAN" CONSTANȚA
Nr. 12 -13 , 2015 • Serie nouă • Apare semestrial

RESPONSABILITATEA SOCIALĂ A BIBLIOTECII PUBLICE

Corina Apostoleanu

Director, Biblioteca Județeană "Ioan N. Roman" Constanța

De la începuturile existenței sale, biblioteca și-a definit rolul de a stoca documente și materiale informative de diverse tipuri și de a le aduce la cunoștința publicului interesat.

În societatea contemporană, o dată în plus, această structură info-documentară trebuie să fie un sistem deschis, într-o continuă evoluție, o instituție fundamentală a cunoașterii și a progresului, adaptată nevoilor de informare și documentare ale utilizatorilor săi, cărora trebuie să le răspundă la cel mai înalt nivel.

După cum este cunoscut, bibliotecile publice au un rol esențial, definit ca strategic, în Legea bibliotecilor, întrucât acestea sprijină educația permanentă, respectiv învățarea pe tot parcursul vieții, asigură accesul egal și neîngrădit la informație, precum și la toate documentele necesare informării, își aduc o contribuție importantă la dezvoltarea personalității utilizatorilor, fără vreo deosebire de statut social ori economic, vârstă, sex, apartenență politică, religie sau naționalitate.

Inițial, bibliotecile publice se adresau comunităților locale în mijlocul cărora existau și își desfășurau activitatea, dar - *via* Internet (pagină proprie web, comunicarea cu utilizatorii pe rețele de socializare, blog-uri etc) - rolul lor s-a extins, către comunitatea globală de utilizatori. Aceste instituții răspund atât cerințelor de informare și instruire generale, cât și cerințelor particulare ale unor grupuri de utilizatori din comunitate sau de pretutindeni, pe baza unor resurse locale, permițând în același timp și accesul la rețele naționale și internaționale de informare. Disponibilizarea serviciilor IT către public a adus o revoluție în sistem și a transformat cititorii „pasivi” în utilizatori activi de bibliotecă și chiar în participanți la schimbul informațional.

Instituțiile de tip bibliotecă publică se definesc și printr-o accentuată responsabilitate socială, prin următoarele componente: informare și educare; învățare pe tot parcursul vieții; organizare de activități culturale; dezvoltarea participării civice la viața comunității; protecția socială a categoriilor defavorizate.

Pe de altă parte, biblioteca publică trebuie să fie un agent al schimbării în societate, încurajând utilizatorii să se alinieze la noutățile din domeniul tehnologiei informației, pentru a elimina sau minimiza diferențele dintre „bogații” și „săracii” informației.

Un membru al comunității poate deveni utilizator al bibliotecii publice, în prima copilărie - în clasa I sau a 2-a, ori chiar mai devreme și vine apoi la biblioteca publică, în timpul școlii gimnaziale, când este la liceu, și, după caz, în timpul studiilor universitare. Când acea persoană devine adultă și își întemeiază o familie, își aduce copiii la aceeași bibliotecă publică, dacă își

(continuare în pag. 2)

(continuare din pag. 1)

continuă existența în localitatea de naștere. De ce se întâmplă astfel? Nu doar dintr-un sentiment de continuitate, dar și pentru că are încredere în instituția respectivă, găsește răspunsuri pentru lectura pe tot parcursul vieții, cu ajutorul bibliotecii, ori găsește agreabilă petrecerea timpului liber în acest tip de instituție. La Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța există și situații în care deja a treia generație din aceeași familie frecventează instituția. Astfel, în mod natural, colegii bibliotecari susțin tot timpul strategiile de lectură și învățare pe tot parcursul vieții. Iată un punct de plecare în studierea strategiilor lecturii.

În mod curent, în România, bibliotecile publice au proiecte comune cu școlile și liceele și astfel vin în întâmpinarea strategiilor educaționale.

Activitățile organizate de bibliotecile publice, adresate acestor categorii de vârstă sunt: prezentări de carte (de exemplu, copiii sau tinerii își prezintă cărțile preferate, cu motivarea opțiunilor lor); lectura în parc; lectura urbană; biblioteca din grădină; club de lectură; lectura cu voluntari/studenți; lectura de seară; activități de tipul „Fii bibliotecar pentru o zi și recomandă

cărți”; campanii de sprijinire a lecturii (nu am menționat aici expozițiile de carte, deoarece beneficiarii acestora sunt, în esență, toți utilizatorii bibliotecii).

Cu toate că nu e numită în mod concret „responsabilitate socială”, o anumită angajare a bibliotecilor ce vizează protecția socială a existat de multă vreme în biblioteci. În prezent, această obligație este menționată chiar de legea bibliotecilor.

În prezent, biblioteca publică este recunoscută la nivel mondial ca centru informațional pentru întreaga comunitate locală. Încurajarea frecventării acestei instituții, la orice vârstă și atragerea non-utilizatorilor devin puncte cheie în dezvoltarea oricărei structuri info-documentare de acest gen. Numai astfel, biblioteca publică își poate îndeplini rolul, care nu este un scop în sine, ci un puternic suport intelectual și educațional al societății, în ansamblul ei.

În calitate de centru cultural al comunității, biblioteca publică promovează socializarea, contactul între diferite grupuri sociale și dezbateri asupra problemelor comunității. Activitățile variate (lansări de carte, manifestările culturale dedicate unor evenimente, lecturile publice, întâlnirea cu personalități,

dialogul interetnic) sunt prilejuri și de contact cu biblioteca, chiar dacă aceasta este numai spațiul de desfășurare al lor. În ultimii ani, instituția este vizibilă și iese către spațiul public, prin intermediul rețelelor de socializare, al căror rol nu mai trebuie dovedit. Scepticii înșiși, în acest domeniu, au observat importanța dialogului în spațiul virtual, al cărui principal avantaj este o diseminare extrem de rapidă a informației către medii foarte diferite și categorii de utilizatori și non-utilizatori ai bibliotecii. Acest mod de comunicare servește cât se poate de bine rolului social al bibliotecii, aflat într-o continuă dezvoltare.

Biblioteca publică s-a transformat complet dintr-o organizație care observă dezvoltarea socială într-o organizație ce participă la evoluția socială deoarece susține formarea și informarea utilizatorilor, ca beneficiari ai tehnologiei informației (care face diferența între bibliotecile tradiționale și bibliotecile moderne).

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța se apropie de aniversarea a 85 de ani de existență (1931) și se prezintă astăzi ca o instituție de referință a spațiului dobrogean, deținând cel mai mare patrimoniu infodocumentar de tip enciclopedic din județ. În acest context, din respect pentru toate categoriile de utilizatori cărora li se adresează și având conștiința importanței misiunii pe care o are în comunitate, instituția noastră este angrenată într-un real proces de consolidare ca structură info-documentară esențială pentru evoluția profesională și socială a fiecărui cetățean.

Intenția noastră, a bibliotecarilor, este și va rămâne menținerea unei strânse legături cu viața intelectuală și culturală a municipiului și județului Constanța.

DOBROGEA ȘI DOBROGENII

Personalități dobrogene: Ioan Cassian și Dionisie Smeritul

Într-o vreme, parcă nu așa de demult, picându-mi sub ochi un volum (dintre destule, am înțeles) care, zorn-nevoie, încerca să prindă în pagini tipărite *toate sau aproape toate personalitățile Dobrogei*, de la posesorul „mugurelui dentar” descoperit în peștera La Adam (câteva, bune, milenii în vârstă) până la, să scriu, vecinul meu care înghite de cinci decenii spirt nefiltrat și încă e pe lumea asta, am avut așa, ca o răzvrătire destul de reacționară în piept și, hai, hai, mi-a venit să număr și eu niște personalități dobrogene, cu un abac dintre cele mai perimate dar încă funcțional, și în pofida acuzațiilor de pedanterie și chiar elitism am ajuns la un număr de acoperit cu degetele mâinilor. Punct. Ba, ca să fiu cu desăvârșire sincer, unele personalități erau și nu prea erau ale Dobrogei, unele având doar viză de flotant sau doar „viză de a dracului muncă” (expresie furată de la vecinul amintit).

Iar mai deunăzi, venindu-mi așa, un alean provocat de un parc fost imens, îndrăznesc să scriu fost unic, care seamănă tot mai mult cu lighean pe lângă care niște neisprăviți de cândva, precis comuniști, au adus pâlcuri de copaci împotriva căroră trebuie luate măsuri, mi-am desenat, cu arătătorul înmuiat în bere oricum trezită (trend, de!) pe masa unui local fără chichirez, o alee a statuiilor acelor (câteva) personalități, așa, fie ce-o fi, că doar orașul a suportat și trădători turnați în bronz, și antitalente cioplite în piatră, deci poate ignora la fel de bine și vreun erou veritabil sau vreun artist dintre cei mari, vreun savant, gânditor, ceva care nu ar fi să încapă în carnavalul de Mamaia-stațiune.

Pe la coada primei treimi a aleii, era soclul de secol al IV-lea (a doua jumătate) și al V-lea (deceniul al patrulea) al lui Ioan Cassian. De ce? Pentru că așa am vrut.

Cu o apăsare de tastă de computer, oricine poate afla suma de informații uichipediști referitoare la respectivul. Pun și eu aici, pe care le știu, iar dacă există și coincidențe, sănătate bună. Ioan s-a născut în Scythia, la anul 360 sau pe aproape, într-o așezare

(sat) de unde și-a luat și numele, așezare atestată pentru prezent de o inscripție, într-o familie cu oarecare dare de mână, și-o fi făcut ceva studii ori pe acasă, or chiar prin Tomis, poate dimpreună cu prietenul său Gherman, ia drumul Bethleem-ului, apoi ajunge la comunitățile monahale din Asia Minor (fundate de Vasile cel Mare și Ioan Gura de Aur), ajunge în Egipt, apropiindu-și învățăturile călugărilor și pustnicilor de acolo, iar înainte de anul 400 pleacă la Constantinopol, unde Ioan Gură de Aur însuși îl numește diacon (același îl hirotonește pe Gherman). După exilarea lui Ioan (în Caucaz; anul 404), cei doi iau drumul Romei, punându-se sub protecția papei Inocențiu I, care îl hirotonește pe Ioan Cassian. Nu peste multă vreme Gherman moare în Cetatea Eternă. Ioan Cassian se împrietenește cu viitorul papă Leon I (cel Mare) și va fi trimis în Galia (pe la 415), să ajute creștinării populațiilor de aici, (mai precis, în sudul Galiei; Marsilia). Ioan Scitul va înființa două mănăstiri, una de maici (Sfântul Salvador) și cealaltă de călugări (Sfântul Victor), și va lăsa o bogată operă, combătând nestorianismul, pelagianismul (altă doctrină eretică; între altele, nega influența păcatului originar) și învățăturile augustinene. Moare (își face Trecerea) în anul 435 și este canonizat la Marsilia (sărbătorit la 23 iulie), nu multă vreme mai apoi. Craniul și mâna dreaptă a lui Ioan Cassian se află într-o raclă a bisericii Sfântul Victor, restul osemintelor, într-un cavou de marmură, în subsolul aceleiași biserici. Este considerat unul dintre creatorii vieții monahale occidentale. În calendarul creștin-ortodox, abia din anul 1992 (!), sfinții cuvioși Ioan Cassian și Gherman sunt sărbătoriți la 28/29 februarie.

Ar fi într-adevăr o pedanterie fără gust să scriu că peștera numită „a lui Ioan Cassian”, din masivul Cheia, lângă care se vede dezastrul ecologic al unei jalnice încercări de stațiune de vacanță (of, of, of, dreptatea umblă cu capul spart, ca mereu!) este sau nu locul unde a poposit Ioan în tinerețile cele zglobii, adică, pardon, cele aplecate spre meditații în solitudine. Măcar că există

și, datorită unor vestigii, pare oricum mai credibilă decât peștera sfântului Andrei, cu tot cu izvor și cu tot cu traiectoria lăaturalnică a „Întâului Chemat” prin Scythia.

Soclul imediat următor era al lui Exiguus.

Pentru că Dionisie Smeritul s-a făcut universal prin aceea că a avut ideea numărării anilor (care se raporta la domnia lui Diocletianus, până atunci) începând cu Nașterea Domnului Iisus (principiu folosit și astăzi, pe toate meridianele). A și calculat „momentul zero”, cu o eroare ce pălește, totuși, lângă meritul cel mare.

Și, pe lângă acest merit extraordinar: Dionisie a readus în Occident tradiția calculării sărbătoririi Învierii în prima duminică după Luna Plină următoare Echinox-ului de primăvară, întocmind și un tabel al viitoarelor sărbători pascale (pe aproape un secol). A scris opere de răsunet în acea vreme, încercând să împace bisericile Apuseană și Răsăriteană (aflăte într-o mică... „ceartă”, tocmai pe atunci). A fost un om exemplar prin moralitatea creștină, a fost un erudit foarte apreciat, el, cel intrat într-o mănăstire din Scythia, școlit la Constantinopol și chemat la Roma unde a și fost hirotonit. Poate, a fost chiar stareț al mănăstirii Sfânta Anastasia. Să recunoșc: pe masa din cârciuma cu pretenții și fără chichirez, sub numele de pe soclu îmi amintisem să scriu, cu degetul înmuiat, și niște ani, cu obligatoriul „circa” la fiecare: 470-545.

Obligatoriul de scris, anii, pe un soclu de statuie. Sigur că sunt un cârcotaș îmbătrânit în rele, dar la zăvera din optzeci și nouă, o mână de revoluționar sadea a trântit pe bustul lui Ion Bănescu (semnat: Paciurea), o afirmație de adevăr aproximativ, de altfel cu intenție laudabilă: „PCR = SS”.

Dar fantasma aleii cu statui de personalități dobrogene ori s-a uscat, deodată cu berea nebăută, ori a fost ștearsă de o mână harnică de cetățean al mileniului al treilea.

Liviu Lungu

Publicații din Dobrogea de Sud: ziarul „Crainicul”

Ziarul „Crainicul”, având o foarte scurtă perioadă de apariție, 25 februarie - 16 mai 1931, s-a dovedit o publicație interesantă, cu informație densă, ce grupa între colaboratori pe: Octavian Moșescu, G. Murnu, Ion Pillat, Camil Petrescu, Ion Simionescu. Se publicau informații și știri cu caracter general, fiecare dintre semnatori „având complecta și exclusivă răspundere a celor ce scrie”. Tipografia „Gutenberg” din Bazargic asigura ziarului o anume ținută a condițiilor grafice.

În numărul 1, editorialul cu titlul „În jurul apariției ziarului Crainicul” este semnat de Octavian Moșescu și aduce în atenție importanța apariției periodice în zona Dobrogei de Sud, revigorând ideile din „Coasta de Argint” și anume relația dintre peisajul excepțional al „Văii fără de iarnă”, domeniul preferat de reverie și inspirație și lumea artistică românească a vremii.

Tot în acest prim număr se prezintă atracțiile Balcicului, dar și locurile cu semnificație istorică și sentimentală, respectiv capela în stil bizantin „Stella Maris”, construită la cererea Reginei Maria, pentru momentele de reculegere; după cum era cunoscut, Regina, exprimându-și admirația față de peisajul marin de la Balcic și construindu-și acolo palatul binecunoscut, își va dori ca biserica „Stella Maris” să îi adăpostească inima, în mod simbolic.

Cronica evenimentelor culturale este o prezență constantă în toate numerele. Sunt menționate numeroasele activități ale Universității libere, precum și reprezentațiile teatrale susținute de profesioniști și amatori, lansările de carte ori șezătorile cu diferite tematici.

Ziarul își dorește să fie o oglindă a evenimentelor cât mai diverse și astfel, cinematograful aniversat la 35 de ani de existență, își găsește, la rândul său, un ecou într-un eseu consistent.

În numărul 3 din 28 martie, Ion Simionescu face o descriere cu certe virtuți literare ținutului Caliacra-Ekrene, despre care se știe că avea una dintre cele mai frumoase plaje și o intensitate unică a luminii solare,

elemente geografice convertite în imagini poetice.

Admirația scriitorilor pentru unicitatea peisajului Dobrogei de Sud s-a metamorfozat continuu în pagini de literatură, iar nr. 4 din 12 aprilie al „Crainicului” se constituie într-un eveniment editorial, prin contribuția a cel puțin două nume: Ion Pillat și Camil Petrescu.

Poetul semnează „Balcic biblic”, creație pe care o dedică lui C.D. Mugur și „Balcicul de seară”, adresată lui Octavian Moșescu.

Imaginile exotice din „Balcic biblic” sunt în deplină consonanță cu vechi reprezentări creștine, aluzie la vechimea așezării și la tumultul istoric pe care l-a străbătut:

„Pe piatra asta veche la care vii,
cadână,
Cu vasul de aramă în seară la cișmea,
Sedei Samarineanca tăcută la
fântână
Așa cum stă de veacuri în Evanghelia
mea.

Din luntrea asta veche culcată peste
plajă,
De care-ai prins la soare, pescare, un
năvod,
Apostolii odată svârliră a lor mreajă
Pe apele sfințite în vremea lui Irod.”

Remarcabil este eseu dedicat Balcicului de Camil Petrescu. Prozatorul, la rândul său, unul dintre scriitori prezenți adesea la festinul literar al Balcicului, exersează o descriere de peisaj, cvasi-inexistentă în romane:

„Pentru oamenii de știință
Coasta de Argint este o intercalare
climatologică, un colț mediteranean
rătăcit și păstrat în ținuturi
continentale, asemenea unei moșteniri
atavice, răsărite inexplicabil peste
multe generații, asemenea, dacă vreți
unui vas de preț îngropat și păstrat de
sute de ani în straturile adânci ale unui
pământ arabil. Dar pentru cel care e
rob magiei cuvintelor și pentru cel
încercat de ispita imaginației, Balcicul
înseamnă un alt soi de intercalare, nu
mai puțin surprinzătoare (pentru cineva
venind dinspre Carpați, ca aceea
climatologică). E ca o lumină nouă în
fierberea măruntă a cerului și a mării,

în reflexul văros al râpelor și caselor.
Dar mai ales privit de pe mare, așa cum
trebuie să apară călătorilor pe valuri,
cum desigur apărea corăbierilor venind
aci din larg, acum sute de ani, portul
acesta cari nu-i mai azi nici port, nici
capitală de județ, tulbură și mai viu
închipuirea. Golful mare cu conturul de
petală albastră, orașul etajat în
amfiteatru cu casele întărite cu ziduri
și susținute de terase, cu chioșuri de
siluete de geamii, pare un decor de
teatru, înrudit cu cadrele care mă
fascinau de copil, când cuvintele mă
vrăjeau, fără să le pot preciza
înțelesul. Trebizonda”.

Tematica religioasă este reprezentată de poezia lui St. O Iosif: „Iisus”, publicată în apropierea Sărbătorii Paștelui, 28 aprilie:
„Iisus, copil, la sânul mamei sale;
Păstori se miră, magi i se închină.

Un zâmbet liniștit, blând, fără vină,
Și totuși nu știu ce ascunsă jale,
Ce presimțiri de chinuri ideale
Umbresc în taină fața lui divină.

Știi de-atunci, Iisuse, tu c-odată,
Iubind prea mult pe oameni, drept
răsplată,
Vei îndura batjocura și-amarul,

Și-ncununat cu spini, urcând Calvarul
Pe umăr crucea singuri ți-o vei duce
Și vei muri, strigând la cer, pe
cruce?”...

Cu toate că s-a manifestat efemer între publicațiile periodice dobrogene și naționale, și nu avut o direcție clară, ziarul „Crainicul” a publicat texte valoroase, dar aceasta numai pentru că scriitorii colaboratori erau dintre cei mai importanți în epocă, și astfel se dovedește a fi o sursă demnă de cercetare pentru istoria literară, ce se bazează adesea pe aparițiile de mare întindere cronologică, ignorând faptul că scriitori importanți au colaborat intens la ziare și reviste de provincie.

Grafica elegantă a paginii tipărite dovedește profesionalismul grupului de colaboratori și categoria de public elevat căreia i se adresa.

Corina Apostoleanu

ARTE ȘI ISTORIE

Geme gnostice în inventarele funerare ale Tomisului antic

Inventarele funerare reprezintă un izvor istoric de primă mână: ele reflectă ritualul funerar și, la scară mai largă, modul de a gândi, credințele, ideile, imaginea pe care omul antic și-a creat-o despre lume în general și despre „lumea de dincolo” în special. Mai trebuie spus că nu toate inventarele funerare s-au păstrat până astăzi, unele morminte au suferit distrugerii chiar din antichitate. Ele au fost jefuite sau chiar distruse. Unele dintre ele au fost afectate de lucrările edilitare ulterioare.

O categorie numeroasă de obiecte cu reprezentări divine o constituie gemele. Această categorie de obiecte apare frecvent în inventarele funerare din Scythia Minor și de la Tomis.

Arta gravării unor roci, prețioase și semiprețioase, își are originile în Orient și în lumea cretanomiceniană. Apogeul său tehnic a fost atins în perioada elenistică. Prin această filieră, glicptică s-a răspândit și în lumea romană. Avem mai multe dovezi arheologice privind folosirea gemelor la Tomis în epoca Imperială, majoritatea provenind din morminte.

Multe dintre pietrele dure nu se puteau grava, ele se fasonau numai la exterior pentru a se fixa ulterior într-un inel din metal (sau pe corpul unui obiect din lemn, piele, metal, etc). După felul cum se prezintă sculptura de pe fața lor, gemele se împart în *camee* și *intalii* (sau pietre incizate). Primele au figurile reliefate în timp ce intaliile le au adâncite. Pietrele gravate se foloseau ca podoabe, ca talismane și ca sigilii personale, atunci când se fixau la inel. Specifice perioadei romane sunt gemele de formă plată.

Pietrele care puteau fi gravate erau alese după aspect și după limpezimea culorii. Cele mai frecvent folosite erau: berilul, smaraldul, ametistul, topazul, onixul, sardonixul, calcedonul, cornalina, jaspisul și rubinul.

Pasiunea pentru geme a înflorit

la romani în vremea lui Augustus care a beneficiat de operele unor gravori precum Dioscorides și fiul acestuia Aspasios. În timpul Antoninilor și al Severilor, pietrele gravate se răspândesc în toate provinciile romane. Calitatea lor artistică, în acest caz, scade, ele sunt opera unor meșteșugari.

În domeniul sfragisticii gemele au ocupat un loc de seamă, ele au jucat rolul sigiliilor personale care înlocuiau semnăturile personale. Pe teritoriul provinciilor Dacia și Scythia Minor au fost descoperite numeroase geme de origine romană. În Dacia sunt documentate mai multe ateliere de confecționat geme, cel mai mare este la Romula Malva. Meșterii locali gravau jaspisul, cornalina, cristalul de stâncă, onixul (toate roci de import).

Ca document istoric, gemele aduc o contribuție importantă la cercetarea mitologiei, iconografiei, obiceiurilor și credințelor epocii. De pe teritoriul anticului Tomis provin un număr mare de geme, unele aflate în colecțiile muzeului de istorie, altele în alte muzee sau colecții private, unele pierdute datorită vicisitudinilor istoriei. Majoritatea provin din morminte deci fac parte din inventarul funerar.

Temele abordate în reprezentările de pe geme fac parte din repertoriul clasic: divinități, portrete,

simboluri și animale, motive gnostice. Cele mai multe divinități figurate pe gemele tomitane sunt cele ale pantheonului greco-roman: Ceres, Minerva, Fortuna, Diana, Apollo, Mercur, Marte, Poseidon ca divinități principale, divinități secundare sau din cortegiul olimpienilor: Dioscurii, Hecate, Victoria, Bonus Eventus și alții.

O categorie aparte în cadrul lucrărilor în pietre semi-prețioase o reprezintă gemele gnostice. Gnosticismul este o doctrină care a apărut în secolul II p. Chr. ca rezultat al sincretismului între învățătura creștină asupra întrupării dumnezeiești în scopul răscumpărării omenirii purtătoare a păcatului original, monoteismul iudaic și unele forme religioase păgâne târzii precum mitologia greacă și filozofia elenistică. Gnosticii puneau cunoașterea mai presus de credință. Grupurile gnostice s-au dezvoltat în cadrul bisericii creștine influențând multe din Evangheliile apocrife.

Cei mai originali dintre gnostici au fost cei din secta ophiță denumiți și ophiți sau nasieni (din *nahas*, șarpe în ebraică) care atribuiau rolul de eliberator al omenirii Șarpelui biblic. El

(continuare în pag. 6)

(continuare din pag. 5)

era socotit mesagerul divin primordial care le-a adus oamenilor mântuirea prin cunoaștere. Izvorâtă dintr-un amestec haotic de mituri și idei religioase (Biblia, teologia dualistă a zoroastrismului, Kabbala iudaică, mitologia greacă, angelologia creștină), doctrina ophită a dus la corelații surprinzătoare precum aceea între faptele îngerilor și legenda lui Hercules.

De la Tomis provine o gemă pe care este figurat Chonubis. Datorită rarității unor asemenea piese în Scythia Minor ea poate fi descrisă în amănunt. Este un inel de plumb descoperit într-un mormânt de inhumație datat, pe baza materialului ceramic, în secolele II - III p. Chr.

Gema este din chalcedon verde-gălbui, tăiată în trunchi de piramidă octogonală. Pe suprafața bazei mici este gravat un șarpe ce privește spre stânga, cu partea inferioară a trunchiului încolăcită, având un cap de leu ce poartă o cunună formată din nouă raze. Pe acest abraxas se află gravat chipul divinității egiptene Chonubis.

Explicația prezenței acestei amulete la Tomis rezidă din înflorirea cultelor egiptene, fenomen care începe în perioada elenistică pentru a a tinge apogeul în epoca romană. Pentru cultul lui Chonubis, începuturile se explică prin preferința amuletelor pe care era gravat chipul său, legată de aspectele cu caracter magic al cultelor orientale care pătrund în credințele vremii. Acestor amulete li se atribuie puteri divinatorii și apotropaice.

Relațiile comerciale de durată pe care cetățile din Pontul Stâng le-au întreținut cu Egiptul în epocile elenistică și romană explică pătrunderea unor culte cu această origine. Relațiile comerciale cu Egiptul sunt confirmate și de prezența la Tomis a ceramicii de lux produsă la Alexandria Egiptului dar și de monede ptolemaice și alexandrine.

Tot la Tomis, în epoca romană, sunt atestate și alte culte egiptene precum cultul lui Isis sau Harpocrate.

În acest context, gema gnostică de la Tomis își găsește un loc bine stabilit. Mai mult, cultele orientale și egiptene au ajuns în zona Pontului Stâng încă înainte de cucerirea romană, pe cale comercială, și s-au generalizat și datorită acțiunii militare Imperiului ai cărui soldați erau purtătorii unor credințe diverse.

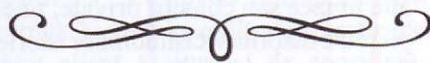
De amintit aici și asimilarea lui Chonubis de către mediile paleocreștine. Cultul său se leagă astfel și de răspândirea creștinismului în secolele II - III p. Chr., imaginea sa devine unul din principalele simboluri mistice ale gnosticilor - ophiti.

De menționat că, pe baza inventarului funerar, s-a stabilit că posesorul inelului nu era un greco-roman ci un get autohton, probabil unul dintre primii creștini de la Tomis.

Gemele gnostice sunt bine documentate în Dacia romană, pe teritoriul actual al Bulgariei și în alte părți ale Moesiei ceea ce ne dă dreptul de a susține o răspândire a cultului lui Chonubis în toată zona provincială romană situată în Balcani și Europa de Est.

Mai menționăm în cadrul glipticii descoperite la Tomis și în provincia Scythia Minor, pentru secolele I - III p. Chr., gemele pe care sunt gravați pești. Acest simbol este frecvent în iconografia epocii imperiale în toate provinciile romane. Motivul, doi pești figurați alături, dar în sensuri opuse, este preluat dintre simbolurile zodiacale, așa cum apar pe monumente sculpturale dedicate lui Mithras ca zeu al timpului. Este un indiciu clar al cunoașterii zodiilor și al importanței acordate acestora.

Acest fapt denotă și teama în fața destinului, determinat de aspectele sale pozitive sau negative de zodia sub al cărei semn își desfășura activitatea purtătorul inelului în cauză.

Angela-Anca Dobre

Craii de Curtea-veche

• Receptarea critică

Romanul *Craii de Curtea-veche* a fost publicat în revista *Gândirea* între anii 1926-1928, iar în volum a apărut la editura *Cartea Românească* în 1929. Conceperea și elaborarea lui s-au desfășurat începând încă din 1910, așa cum aflăm din *Jurnal*.

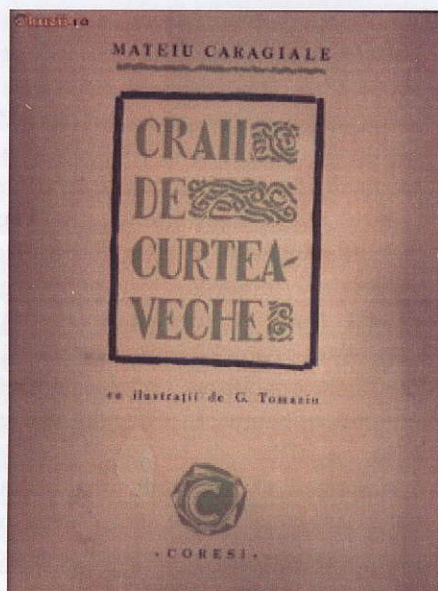
Structura sa aparte, singularitatea acestei cărți în peisajul prozei românești au fost remarcate de la început; complexitatea romanului, de mică întindere totuși, a ridicat numeroase probleme receptării critice. De la entuziaștii admiratori, majoritatea scriitori și ei (de ex. Ion Barbu), până la criticii cei mai opaci la valorile prozei mateine, două caracteristici sunt acceptate și discutate în general: proiecția, până la identitate uneori, a autorului în personajul-narator și specificitatea stilului, unicitatea limbajului romanului. Celelalte coordonate - personaje, structuri narative, încadrarea într-un gen sau școală literară etc. - au cunoscut interpretări diferite, *Craii de Curtea-veche* pretându-se la o multitudine de grile interpretative, trăsătură specifică marilor opere.

În *Prefața* la ediția de *Opere* din 1936, Perpessicius, considerând romanul o scriere autobiografică, nota: „Poetul care a vibrat cu fiecare din viziunile *Pajerelor*, tovarășul de taină al enigmaticului Aubrey de Vere din *Remember*, confesorul *Crailor de Curtea-veche* și prețuitorul afacerilor tenebroase din *Sub pecetea tainei* este el însuși eroul, de egală valoare, al celei mai prețioase din operele sale nescrise: viața sa.”. Iar în ce privește stilul, același critic observă în altă parte că este vorba de „un stil arhaizant și argotizant, cum nu se poate mai adecvat unei materii oarecum prăfuite, oarecum de penumbra aromate, oarecum defuncte.”.

Considerând romanul o operă funciar realistă, cu rădăcinile adânc înfipte în sol, Perpessicius se situează la polul opus față de definiția lui Vladimir Streinu, care considera *Craii...* ca fiind

(continuare în pag. 7)

(continuare din pag. 6)

„o estetică a misterului absolut”. Streinu a fost cel care a remarcat prima oară orientarea cathabasică, dimensiunea thanatică a textului matein (*Pagini de critică literară*, 1968): „E în acest roman atâta cădere și decădere, atâta gravitație a sufletelor, atâta corupere a vieții și un astfel de prăpăd social mișcat de frenezia demonică a negației.[...] Floră și faună apărute pe alterarea principiului vieții, literatura lui Mateiu I. Caragiale rămâne la noi singulară prin aspirația la impuritate ca direcție coborâtoare, ca sens unic și lege satanică a celei mai blestamate gravitații, ca orientare asmodeică a spiritului; totul însă tratat într-o proză răscumpărătoare cu fraze împărătești, în perioade largi, cu falduri și malacoave...”.

În *Arta prozatorilor români*, Tudor Vianu stabilea o tipologie a *Crailor*... și făcea legătura între personaje și limbajul operei : „*Craii de Curtea-veche* este o încercare de restituție a vechiului regim în declin construit pe opoziția simetrică a două categorii : vechia aristocrație, în faza ei de disoluție boemă și estetică, perpetuând amintirile de trufie ale sângelui cuceritor, a anticelor stirpe dominatoare,[...], lume reprezentată prin Pașadia și Pantazi, apoi lumea nouă înfățișată printr-un exemplar infam, numitul Pîrgu, asociat marilor orgii și intenselor visări ale

precedenților, poate din obscura atracție a acestuia către tipul superior de umanitate, dar mai sigur din pornirea amarnică și deznădăjduită a acestui tip de a degusta în tovărășia infamă spectacolul apusului său tragic și măreț. Ce este nobil și trufaș este bun; ce este plebeian și laș esterău. Acest manicheism moral, în spiritul nu numai al lui Gobineau, dar și al unui Nietzsche, se rezolvă în apoteoza visului gnostic, povestit cu grandoare către sfârșitul cărții, frumos moment al prozei fantaziste, în care craii de Curtea-veche, Pașadia și Pantazi împreună cu autorul, întreprind călătoria din urmă, pe punțile arcuite spre Eternitate, precedați de dansul scâlămbăit al lui Pîrgu: „... Răscumpărați prin trufie, aveam să ne dobândim înaltele locuri”. Dar acestui manicheism moral, distingând limpede între bine și rău, îi corespunde și un manicheism al vocabularului, din care scrisul lui Mateiu Caragiale își primește una din pecetea lui stilistice cele mai izbitoare. Poate nu există o altă operă a literaturii române care, deopotrivă cu *Craii de Curtea-veche*, să fie construită mai limpede din resursele contrastante ale lexicului. Deoparte, noțiunile împrumutate vieții nobile și curate a spiritului: *grav, nobil, pur, venust, demnitate, mărînimie, avânt, duh, nostalgie, farmec* etc., de cealaltă parte, termenii josniciei, ai urâteniei fizice și morale, ai vițiului și mișelniciei, culeși din *argot*-ul mahalalelor sau dintr-un vechi fond de turcisme, care ne aduc curioasa dovadă că vechea influență a împrumutat limbii noastre multe din nuanțele disprețului : *trăsneli, toane, betesuguri, spurcat, scârnav, mardeiași, târfe, codoși, țate, teleleici, sanchiu, rable, geamale, baldăre, balcâze* etc. Puterea de a adora și aceea de a urî și, mai cu seamă, de a disprețui sunt cei doi afluenți care se varsă în albia *Crailor*...”

Un comentariu de o neașteptată aciditate a dat G. Călinescu în *Istoria*... sa despre ansamblul operei mateine și, în special, despre *Craii de Curtea-veche*. Critica impresionistă pare să se fi rezumat în acest caz la o lectură superficială și la aprecieri negative față de o operă ce s-a refuzat com-

hensiunii criticului. Deși îi recunoaște unele merite, G. Călinescu vede în acest roman o scriere „totuși lipsită de compoziție. Substanța întrevăzută n-a fost trasă în toate paginile cărții.[...] Din punct de vedere epic, narațiunea e stângace, târâtă prea mult, chinuită, iar încheierea întunecoasă.[...] Craii sunt niște stricați subțiri, amestec de murdărie și sublim, cel puțin cât privește pe Pașadia și Pantazi. Însă, insuficient prezentați, oricât de tipici, ei nu pot rămâne, după închiderea cărții, în memoria noastră, numai prin configurația lor personală.[...]”

Mateiu Caragiale este un poet și scrierea lui valorează nu prin ceea ce este, ci prin ceea ce sugerează. Realitatea se transfigurează, devine fantastică și un fel de neliniște de Edgar Poe agită pe aceste secături ale vechii capitale române. E în *Craii*... o mișcare moale, voluptoasă, un farmec indefinit care trăiește pe deasupra paginilor. Privită prin ce-ar fi putut să fie, scrierea este ratată, cum ratat este și autorul. Afinitățile lui cu Edgar Poe, grija de autenticitate, cu înlăturarea oricărei invenții, colorarea de cer înroșit, învâlmășeala onirică, coborârea la elementul inefabil ancestral alături pe scriitor de I. Vineanu, de I. Barbu, în genere de poezii fondului obscur.”

Monografia lui Ovidiu Cotruș *Opera lui Mateiu I. Caragiale* (1977) venea să umple un gol în receptarea critică a operei mateine, tăcerea fiind impusă de condițiile cultural-politice ale epocii. Autorul consideră că „marele merit al lui Mateiu în literatura română a epocii [...] este ridicarea mistificării conștiinței la rangul de procedeu, poate chiar de metodă artistică, speculând ambiguitățile și indeterminarea rezultate din perpetua pendulare a conștiinței între o realitate subțiată până la ireal și o irealitate investită cu atributele aparente ale realității, pentru că -asemeni imaginilor unei lanterne magice - jocul acesta de amăgiri să rămână până la urmă suspendat într-o zare a incertitudinii.”

Același autor apreciază astfel

(continuare în pag. 8)

(continuare din pag. 7)

romanul matein: „*Craii de Curtea-veche* este un vis mohorât, cu interstii luminoase, care își caută punctele de sprijin în realitate. Și pentru că aceste puncte de sprijin sunt prea fragile pentru a susține o construcție epică unitară și coerentă, cartea eșuează ca roman, împlinindu-se magnific ca un poem al morții, altainei, al nopții și al singurătății.”.

Criticul Alexandru George apropia poetica lui Mateiu Caragiale de cea a lui Marcel Proust (*Mateiu I. Caragiale*, 1981):

„La amândoi scriitorii ceea ce dă plenitudine trăirii și semnificație vieții este reintegrarea în prezent a lucrurilor revolute. La Proust, prin ea se realizează adevărarea cunoașterii; la Mateiu Caragiale reintegrarea aceasta provoacă un fel de beție poetică, aburoasă, cu efecte în străfundurile firii lui adânci. Nu e vorba de trecutul prezent al romancierilor istorici, ci de un trecut care dă adevărata semnificație prezentului.[...] Scrierile lor nu sunt niște povestiri colorate subiectiv, ci au o structură mai profundă subiectivă care exclude condiționarea materiei cărții de către fapte, adică una care anulează însuși principiul de bază al existenței literaturii epice. De aici rezultă pentru amândoi scriitorii un arbitrar total în dispunerea materiei cărții. Depinzând la unul de hazardul memoriei involuntare, iar la celălalt de un capriciu liber de orice determinare exterioară sau constrângere, procesul fatal de limitare a ei e prezentat ca un efect al unei spontaneități în afara conștiinței autorului, dar de fapt e pus sub semnul voinței sale bine precizate.”.

În *Al patrulea hagialâc* (1981), Vasile Lovinescu a dat o interpretare simbolic- ezoterică a romanului matein. Reținem de aici analogia între peregrinarea dantescă prin cele trei lumi de după moarte și călătoria inițiată în „cele trei hagialâcuri”, cu traseul inversat. Astfel, „... coborârea în infern este actualizată prin hagialâcul în care Pîrgu e psihopomp. [...] În Purgatoriu sunt păcate, nu păcatul original, de neiertat, acela de a exista. [...] Acest al doilea hagialâc este semnat în *Craii* prin

călătoria în istorie, incantată de Pașadia. [...] Al treilea hagialâc paradisiac este împlinit de Pantazi. Este un extaz spațial. [...] E cel mai static, cel mai lipsit de accidente, căci toate se resorb în Okeanos și în Tărie. Dincolo de el nu mai este decât Tăcerea.”.

În studiul său din *Arca lui Noe* (1983) consacrat lui Mateiu Caragiale, Nicolae Manolescu amenda opinia lui Vasile Lovinescu:

„Valorile prozei lui Mateiu Caragiale trebuie privite ca fiind plane, nu adânci, deși la fel de inefabile; țin de o artă a orizontalității și a stilului. Așa cum nu urmărește o autenticitate realistă, romanul lui Mateiu nu urmărește nici una simbolică : autenticitatea fiind în *Craii* de natură estetică, romanul se pune, începând de la limbă, sub pecetea artei.”.

O caracteristică fundamentală a literaturii mateine este, după N. Manolescu, „tendința spre contrafacere artistică, spre artificialitate, spre estetism”, iar romanul se constituie într-un „poem al glorificării și eternizării crailor”, „operă de transfigurare estetică”, „hagialâc în imaginație și în vis, dincolo de bine și de rău, în frumusețea inalterabilă a artei.”.

Și Marian Papahagi, în eseu *Figurile ambiguității* (1980), insistă pe artificialitatea stilului matein:

„O lentilă deformatoare este așezată astfel peste lumea, natura, orașul și personajele sale : îndepărtarea și deformarea sunt două procedee de predilecție ale unei înclinații spre artificial, pe care scriitorul o are ca pe cea mai autentică înzestrare a sa. Limbajul însuși este supus unei distorsiuni, cu valoare semnificantă pentru întreaga poetică mateină : căutând sau provocând excepția, Mateiu o situează la toate nivelele textului, de la cel expresiv-stilistic la cel al tehnicii narative, al compoziției sau al construirii personajelor. Avem de-a face în felul acesta cu un efort conștient de ambiguizare, demonstrabil la fiecare etaj al textului.”.

Studiind *Stilul matein* (1984) pe baza teoriei critice a lui Leo Spitzer, Ovid S. Crohmălniceanu stabilește câteva trăsături directoare care

urmăresc „întreținerea unei atmosfere de mister”:

„Vocabularul aparte al crailor țintește, după modelul argoului (limbaj secret) să ferească de imixtiuni indezirabile o confrerie cu o viață nesupusă normelor comune. Muzicalitatea frazei caută să estompeze hotarul dintre realitate și vis. Dar indecizia aceasta e tocmai proprie misterului : lucrurile devin părelnice, capătă toate o aură fantomatică, dobândesc o natură stranie, enigmatică. În sfârșit, opacizarea textului creează întinericul compact, pe fondul căruia ceea ce aflăm să intrige, să ațâțe curiozitatea, să înfierbânte imaginația, dar să lase până la urmă figurile evocate și întâmplările istorisite sub pecetea tainei.”.

Încercând să stabilească o filiație pentru stilul matein, autorul eseului demonstrează apartenența literaturii lui Mateiu la stilul *Art Nouveau* :

„Erotismul pervers și secret, mascat de dantele și rafinament aristocratic, obscenitatea distinsă și monstruoșitatea fascinantă, vraja morbideții, palorile letale evocă un stil : el aparține momentului 1900.”.

După această scurtă incursiune în receptarea critică a *Crailor de Curtea-veche*, vom încerca să demonstrăm că textul romanului, prin structurile și simbolurile incluse, ilustrează preferința autorului pentru regimul nocturn al imaginarului, cu toate implicațiile ce decurg de aici.

Ștefan Pleșoianu

(continuare în nr. următor)

SEMNAL • RECENZII • BREVIAR

Vara anului 2009.

Într-o după-amiază am primit un telefon de la dr. Arcadie Petrescu din București. Am fost uimit fiindcă nu mai comunicasem de un deceniu și nici apropiați nu eram, avusesem doar relații conjuncturale, cvasioficiale. Ne lega numai interesul comun pentru un episod de istorie culturală dobrogeană: ridicarea monumentului poetului Mihai Eminescu pe faleza Cazinoului constănțean; eu, ca publicist aplecat asupra trecutului cultural al provinciei de la mare, domnia sa, ca fiu al avocatului Valerian Petrescu, secretarul Comitetului ProEminescu. Desigur, ne mai apropia, vag, comuna obârșie constănțeană...

Mărturisesc, dr. Arcadie Petrescu era animat, după părerea mea, de o neobișnuită devoțiune filială pentru tatăl său, dublată de o mare pasiune pentru orașul în care a copilărit. Nu încape îndoială că adolescent fiind, atunci, în anii '30, la vârsta extremei curiozități și a sensibilității sufletești, va fi fost puternic marcat, pe de o parte, de efervescența și dinamica evenimentelor culturale legate de activitatea comitetului al cărui secretar era tatăl său, iar pe de altă parte, de nedreptul anonimat în care se cufundase acesta, după ridicarea monumentului, cu trecerea anilor. Și ctitorii fuseseră dați uitării - Zoe Verbiceanu și Ioan N. Roman. Toată românimea admira opera lui Oscar Han, însă nu se mai amintea de inițiatori decât foarte rar și ocazional, afară doar de puținii deținători ai volumului editat cu acel prilej tot de Valerian Petrescu, volum bibliofil, intitulat „Omagiu lui Eminescu”. Astfel că Arcadie Petrescu, fiul, ajuns la maturitate și dovedindu-se la fel de tenace, întreprinzător ca și părintele său, a purces la valorificarea culturală a prețioasei arhive păstrate de familie, zeci de scrisori, articole de ziar, fotocopii, adrese, afișe, dând publicității ce era mai semnificativ și donând apoi documentația Muzeului Literaturii Române din Capitală. Și a mai făcut

Ctitori uitați

ceva remarcabil: a realizat un set de diapozitive ce ilustrează activitatea Comitetului ProEminescu, el fiind și un pasionat fotograf amator, pe care le-a prezentat public prin conferințe dedicate aniversării evenimentului, la Constanța (la Biblioteca județeană, în anul 1981, când se împlineau 50 de ani de la fondarea acesteia, poate și la alte instituții). Deși nu s-a plâns, se pare că a fost cvasiignorat de autorități, demersul său fiind mai degrabă unul personal, particular. După aceea, câțiva ani n-am mai auzit de domnia sa...

În vara anului 1989, dr. A.P. m-a contactat prin bunăvoința unui prieten constănțean al familiei sale, un fost finanțist pensionar, cândva director de bancă raională, volubil, carismatic, al cărui nume îmi scapă; îmi solicita să scriu un articol omagial despre Valerian Petrescu, în acea vară (30 iunie) împlinindu-se 20 de ani de la moartea sa. Dacă apelase la mine, presupun că autoritățile locale nu rezonaseră (iarăși) la inițiativele de acest fel dacă nu veneau de la forurile superioare, omul bătând probabil la mai multe uși. Nu știu cine

l-a sfătuit să mă abordeze, poate citise cartea mea despre litoral (apărută la Editura Sport Turism în anul 1981), în care amintesc și despre ridicarea statuii lui Eminescu. Am scris articolul și l-am publicat, chiar atunci în ziarul estival „Litoral”, foarte citit în epocă; se intitula „Flacăra tradiției” și avea ca antetitu „Din galeria oamenilor de cultură ai Dobrogei”.

Venit pe litoral la sfârșitul verii, dr. A.P. mi-a mulțumit și a donat Bibliotecii județene copii xerox după corespondența Comitetului ProEminescu, publicată în revista „Manuscriptum”...

Cum spuneam la început, după o lungă întrerupere a legăturii noastre, dr. Arcadie Petrescu m-a sunat la telefon în anul 2009. Mi-a mărturisit că este bolnav și, iarăși, s-a interesat de recuperarea publică a amintirii lui Valerian Petrescu. Propunea chiar amplasarea unui bust al său, la Constanța, i-am răspuns convențional, urându-i sănătate... însumi eram pensionar de câțiva ani, nu mai scriam la presa cotidiană, eram doar un observator al vieții cetății... Și-am aflat mai târziu - dr. A.P. avea să moară în același an. Oricum, propunerea sa cu bustul mi s-a părut exagerată (fatalmente, ca secretar al acelei mișcări culturale, V.P. a împărtășit condiția oricărei eminente cenușii, aceea de a rămâne în anonimat, deși fără abnegația, perseverența și statura sa culturală, proiectul ridicării statuii ar fi fost abandonat pe parcurs, așa cum se întâmplă, la români, cu mai toate bunele inițiative). Cred, totuși, că avocatul Valerian Petrescu merită o placă memorială, la Constanța, dar cine s-o realizeze? (Oremarcabilă inițiativă pentru omagierea, prin plăci memoriale, a unor personalități, instituții ori evenimente culturale din trecutul Constanței a avut fundația „România de la Mare”, condusă de istoricul Stoica Lascu și publicistul,

(continuare în pag. 10)

(continuare din pag. 9)

scriitorul și economistul Marian Moise, care a amplasat asemenea plăci, dedicate lui Mihai Eminescu, scriitorului Petru Vulcan și ziarului „Dobrogea Jună”, inițiativă nesprrijinită de nimeni, abandonată...)

Însă dr. Arcadie Petrescu nu a fost un medic oarecare și nici doar fiul secretarului Comitetului ProEminescu, ci un veritabil om de știință, doctor în științe medicale din anul 1969, fondator al Societății de Neuropatologie din România, membru fondator și președinte al fundației „Scleroza multiplă”, autora 180 de lucrări științifice, reputat cercetător.

Un alt intelectual care m-a impresionat pentru devoțiunea sa filială a fost profesorul constănțean Ion C. Muche.

Deschiderea culturală a anilor '60 a permis, deși cu prudență, și bibliotecilor publice să valorifice cultural patrimoniul de colecții vechi (carte și presă apărute până în anul 1948), cele ce aveau dreptul să-l posede. Astfel că biblioteca tomitană, posesoare a unui semnificativ fond de carte și presă dobrogeană, editat începând cu anul 1878 (multe exemplare aflate în copii pe microfilm) a hotărât să-l prezinte publicului, desigur selectiv, printr-o expoziție. Era o premieră absolută. După inaugurare (1969), a doua zi, am început, emoționați, să primim publicul larg, invitat și prin anunț în ziarul local și prin afișe răspândite în oraș.

Primul vizitator a fost un domn în vârstă, slab, slab și fragil parcă după o suferință – cu un chip prelungit și uscat, de ermit, de înălțime medie dar părând înalt, fiind bine proporționat, îmbrăcat într-un costum negru, cu cămașă albă și cravată. Ținea în mână un sul de foi tipărite, vechi după aparență. „Un intelectual dintre cei de odinioară”, mi-am zis. S-a recomandat: „Profesor Ion Muche”. A mărturisit că-i place ideea deschiderii unei asemenea expoziții, aplecându-se cu mare atenție asupra cărților, ziarelor și revistelor din vitrine și de pe panouri. Apoi a desfăcut

foile ce le adusesese cu sine: era vorba de un număr al unei reviste vechi, format A3. Spuse: „Iată cum arăta revista de cultură «Plaiuri Dobrogene», editată de tatăl meu în perioada 1926-1927, la Constanța. Dar nu semna cu numele său adevărat, Constantin Muche, ci cu pseudonimul C.M. Blond. Trebuia să folosească un pseudonim fiindcă, funcționar public fiind, nu avea voie să facă politică și nici jurnalism...” Ne-a mai informat că tatăl său frecventase cenaclul „Sburătorul” al lui Al. Macedonski, că publicase în anul 1905 volumul de poezii „Embleme” și că a publicat multe poeme în presa primelor decenii ale secolului trecut... Peste câteva zile, prof. I. Muche ne-a donat toate cele 6 numere ale revistei „Plaiuri Dobrogene” câte apăruseră (biblioteca nu deținea exemplarele originale ci doar copii pe microfilm). Îngrijit, frumos editată, revista se bucura de colaborarea unor condeie locale elevate (I. Bentoiu, Fausta Rădulescu, Zoe Verbiceanu ș.a.), precum și de semnătura Hortensiei Papadat - Bengescu, aflată în acea perioadă la Constanța...

De atunci m-am întâlnit adesea cu prof. Ion Muche, eminent dascăl de

limba și literatura română, absolvent al Liceului Mircea cel Bătrân din Constanța ca șef de promoție (1926), prezent, însuși, în presa dobrogeană cu poezie, proză, traduceri, recenzii, însemnări de călătorie. Cel mai des vorbea tot de părintele său, pe care încerca tenace a-l scoate din anonim, ca poet și jurnalist, un anonim nemeritat după părerea sa. Mi-a înmănat într-o zi un manuscris al său de câteva pagini, scrise mărunt, foarte îngrijit, citeț despre Constantin Muche, despre publicațiile periodice pe care acesta le-a condus ori la care a colaborat, o mulțime, din nenumărate colțuri de țară unde l-au mănănat îndatoririle de funcționar public la începutul veacului trecut. Materialul acesta vădește un travaliu excepțional, făcut de I.M. desigur la Biblioteca Academiei Române, unde se mai puteau găsi respectivele publicații. Mi-a propus să folosesc materialul ca documentar pentru un articol dedicat lui Constantin Muche. Cum revistele literare și de cultură nu publicau articole despre poeți minori, neconsacrați la vremea lor, fără o operă semnificativă valoric, am utilizat documentarul scriind un articol pentru a-l publica în buletinul „Cartea”, editat de Biblioteca județeană (Nr. 4, 1981), în care am insistat pe patina simbolistă a versurilor lui C. Muche-Blond și pe rolul revistei „Plaiuri dobrogene”, în contextul cultural eulin. Cred că am reprodus atunci, din materialul ce mi-a fost înmănat, următoarele versuri, ce amintesc de savoarea liricii minulesciene, semnate de Constantin Muche:

La mare: Alți ochi frumoși/ Și alți umeri goi/ Mereu debarcă pe la noi./ Ne vin cu mreji de nou din zări/ Frumoasele din alte țări:/ Din Est/ Din Vest/ Din Sud/ Și Nord/ Din pitorescul de fiord/ Vin și brunete din Aden/ În balnearul mic Eden.

Constantin Cioroiu

Promovarea lecturii și a literaturii italiene

În contextul actual, mai există totuși inițiative ce vizează stimularea lecturii și apropierea tinerilor de literatură, lucru important pentru toți cei care continuă să creadă în valoarea cărții și care își desfășoară activitatea sub semnul culturii, și, ceea ce este și mai încurajator, ele obțin și o reacție, au un efect care poate chiar crește cu timpul.

O astfel de acțiune este și cea la care mă voi referi în rândurile următoare, un concurs derulat în România, dar cu aplicație la literatura și cultura italiană, care își propune, dincolo de toate, așa cum anunță numele său - *Festlettura* - și al asociației care îl organizează - *Amici della lettura* -, sugestive și ușor de înțeles pentru toată lumea, să atragă publicul tânăr spre lectură și să îl formeze în acest sens, dezvoltându-i printre altele, după afirmațiile fondatorilor, „judicata critică și capacitatea de interpretare”.

Mai precis, este vorba despre un concurs de traduceri și de comentarii literare adresat, într-o primă fază, liceenilor și, ulterior, și studenților cunoscători de limba italiană, inițiat în anul 2012 de un grup frumos intitulat *Amici della lettura*, în frunte cu o reputată italianistă care duce pe mai multe planuri această bătălie a promovării literaturii și culturii, italiene și nu numai, respectiv prof. univ. dr. Smaranda Bratu Elian de la Universitatea din București, alături de o colegă și de o doctorandă de la aceeași universitate și de doi lectori italieni de la liceele din București unde se studiază această limbă.

Organizatorii sunt sprijiniți în demersul lor de instituțiile reprezentative ale Italiei la București (Ambasada și Institutul Italian de Cultură), asigurându-le câștigătorilor, pe lângă recunoașterea simbolică a valorii, premii în cărți și în bani, iar locului I chiar o bursă de studiu în Italia, și colaborează cu profesorii din țară, atât în faza de popularizare și de pregătire a „festivalului lecturii”, cât și în cea de jurizare.

Participanților li se pun la dispoziție câte trei cărți de literatură italiană de dată recentă pentru fiecare categorie (preuniversitar și universitar) și pe baza uneia dintre ele, la alegere, primii trebuie să scrie un eseu (evident,

în limba italiană), iar ceilalți să traducă și să comenteze un fragment. Sunt sarcini complexe care presupun în primul rând parcurgerea textului și apoi o serie întreagă de capacități corelate ce nuanțează acest proces (înțelegerea textului, transpunerea lui în limba română, formularea unui punct de vedere argumentat asupra acestuia, redactarea unui eseu pe marginea lui, exprimarea în limba italiană etc.).

Reiese de aici o satisfacție și mai mare a acestora de a face față încercării și de a o duce la bun sfârșit, iar o plasare onorabilă în prima parte a clasamentului, precum cea obținută anul acesta de studenții constănțeni nu poate decât să bucure și să motiveze pentru continuarea în această direcție, pentru implicarea și pe mai departe în acest gen de activități care, atât pentru elevi/studenți, cât și pentru profesori (coordonatori și corectori) necesită un volum mare de timp și de muncă, fără a se regăsi în grilele de evaluare oficială.

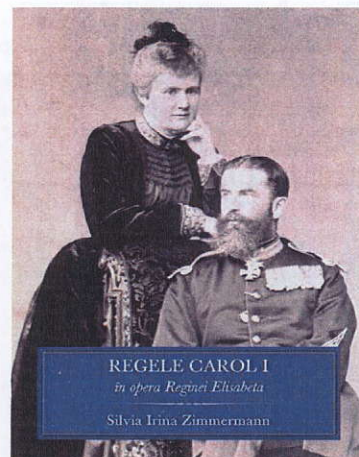
Mergând pe aceeași idee, trebuie să menționăm răspunsul pozitiv primit de *Festlettura* și creșterea interesului pentru tipul acesta de manifestare, a numărului de participanți și a vizibilității evenimentului (acesta are acum un site și o pagină de facebook), aspecte care validează și recompensează într-un fel efortul, benevol și deloc de neglijat al organizatorilor.

La ediția de anul acesta, Universitatea „Ovidius” a avut, de altfel, o participare activă, cu o serie de lucrări în concurs, apreciate de juriu, cu o echipă entuziastă și cu un profesor în comisia de evaluare și prin prezența la festivitatea de premiere a grupului de studenți și profesori implicați, care au beneficiat pentru aceasta de sprijinul conducerii instituției.

Până la primirea titlurilor pentru 2016, italieniștii pot „exersa” în continuare, valorificând oferta de carte a librăriilor și bibliotecilor, tradiționale sau online, și celebrându-l astfel în cel mai bun mod pe „părintele” *Divinei Comedii* și al limbii italiene, la a 750-a aniversare.

Iuliana David

Regele Carol I în opera Reginei Elisabeta

REGELE CAROL I
în opera Reginei Elisabeta
Silvia Irina Zimmermann

Autoarea lucrării apărute cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la moartea Regelui Carol al României (1839–1914) a publicat mai multe cărți despre Regina poetă a României și este inițiatore și membră fondatoare a Centrului de cercetare „Carmen Sylva” al Arhivei Princiare de Wied din Newvied.

Născută în anul 1970 la Sibiu, a studiat la universitățile din Sibiu și Marburg filologie germană, engleză, istoria artei și sociologie și este doctor în literatură germană al Universității din Marburg, cu o teză despre opera literară a lui Carmen Sylva.

Anul 2014 a marcat trei evenimente care amintesc de primul Rege al României. Se împlinesc 175 de ani de la nașterea Suveranului, 145 de ani de la căsătoria sa cu Elisabeta de Wied, iar în toamna lui 2014, centenarul morții lui Carol I.

Este cunoscut faptul că prima Regină a României a publicat sub pseudonimul Carmen Sylva numeroase scrieri literare: povești, aforisme și traduceri din poezia românească contemporană, apreciate în timpul vieții și menite a face cunoscut noul Regat al României în vestul Europei.

Volumul de față conține un studiu mai amănunțit despre imaginea Regelui

(continuare în pag. 12)

(continuare din pag. 11)

Carol I al României în opera literară publicată de Carmen Sylva, textul integral al Jurnalului de călătorie al Reginei, „Pe Dunăre” (1905), precum și numeroase fotografii de epocă din Arhiva Princiară de Wied.

Imaginea lui Carol I al României în opera lui Carmen Sylva „poate fi grupată în patru categorii: gloriosul Domnitor, antreprenorul constructor și mecena, Regele înțelept și opera vieții sale, partenerul de viață”. De remarcat că multe din fotografiile cărții conțin și explicațiile sale olografe, ceea ce oferă o notă distinctivă acestora.

Lucrarea beneficiază de un „Cuvânt înainte” al A.S.R. Principele Radu al României, precum și de o prefață semnată de prof. dr. Nicolae Șerban Tanașoca, ce cuprinde mențiuni pertinente asupra unor aspecte referitoare la personalitatea Reginei Elisabeta, precum și unele precizări asupra unor clișee cu privire la așa-zisa simpatie republicană a Reginei, pe care autoarea Silivia Irina Zimmermann le înlătură.

A nu se uita că Regina, conștientă de misiunea Casei Regale, și-a îndeplinit cu onoare toate atribuțiile prin diverse activități ce reveneau doamnelor din elita societății, în principal cuplurilor regale; a participat la îngrijirea răniților în vreme de război, a inițiat și a patronat instituții de asistență socială și sanitară în timp de pace, a ocrotit, prin organizarea de serate muzicale, prin patronajul acordat unor asociații culturale, prin conferirea de premii, dezvoltarea tinerele talente, a lansat la Curtea Regală moda costumelor naționale.

În ciuda diferențelor de idei, a unor caractere deosebite, cuplul regal a dovedit o solidaritate întreținută de o „incontestabilă afecțiune reciprocă”, după cum aprecia Regina Maria.

Eforturile autoarei de a pune în evidență mai multe laturi ale Reginei Elisabeta, prezentarea operei sale literare, completată cu fotografii din diverse arhive, inclusiv cea personală, sunt pe deplin încununată de succes, „oferindu-ne un caleidoscop de imagini despre prima pereche regală a României în contextul politic, social și familial al epocii lor”.

Gelu Culicea

Terapia centrată pe client. Practica ei actuală, implicații și teorie

Terapia centrată
pe client

Psihologul american **Carl R. Rogers** (1902 - 1987) este un reprezentant important al psihologiei umaniste, fiind în același timp recunoscut ca fondator al cercetării în psihoterapie (abordarea rogersiană sau centrată pe client). Carl Rogers este considerat a fi unul dintre cei mai influenți șase psihologi ai secolului al XX-lea.

Intervenția sa de tip nondirectiv în psihoterapie schimbă orizontul de interes de la *problemă la persoană*, la înțelegerea naturii și relațiilor umane, a trebuințelor de tip superior, găsind aplicare pe scară largă, pe lângă psihoterapie și consiliere, în educație, psihologia organizațiilor, grupuri de dezvoltare personală.

Rogers a fost preocupat de valorizarea demnității și a calității ființei umane. Conform teoriilor sale, omul se naște cu un potențial de dezvoltare pe care tinde să-l atingă, opțiunea internă și libertatea de a alege prin prisma experienței personale constituindu-se în factori de progres și de creștere a ființei umane.

„Terapia centrată pe client. Practica ei actuală, implicații și teorie” este un ghid profesional, un important instrument de lucru pentru psihoterapeuți, un îndreptar absolut necesar pentru studenții sau practicienii în formare, dar în același timp, prin înalta apreciere a relației terapeutice, o oglindă utilă pentru clienții care vin în terapie, ori o ușă deschisă către universuri mai puțin cunoscute, pentru cititorii curioși.

În prima parte, autorul prezintă o perspectivă actuală asupra terapiei centrate pe persoană, abordând problematica specifică relației terapeutice într-o manieră pozitivă, neintruzivă („nonpossessive warmth”), dar și prin filtrul percepției de către client a situației de consiliere. Observațiile sunt formulate pornind de la situații empirice, cercetătorul apelând constant la prezentări concrete de cazuri, în efortul de a decela „firul roșu” care va

orienta procesul terapeutic.

Fundamentarea teoretică substanțială în analiza cazurilor, cu apel la teoriile clasice și moderne, conferă rigoare științifică și aplicabilitate practică metodelor prezentate.

Partea a doua a volumului, *Aplicarea terapiei centrate pe client*, cuprinde și studii ale altor cercetători și are un caracter metodologic. Elaine Dorfman prezintă *Terapia prin joc*, o adaptare modernă a teoriilor psihanalitice la copii, îmbogățită cu valențele psihologiei umaniste.

Contribuția lui Nicholas Hobbs este ilustrată în capitolul *Psihoterapia centrată pe grup*. Sunt prezentate asemănări și deosebiri față de terapia individuală, exemple din practica terapeutică în grup și concluzii ale autorului.

Thomas Gordon prezintă, în următorul capitol al cărții, aspecte legate de dinamica grupului, conducerea și administrarea acestuia, concentrându-se pe aplicarea principiilor și filozofiei psihoterapiei centrate pe client în conducerea și administrația grupurilor.

Predarea centrată pe student pornește de la premisa că „profesorul poate avea încredere în student” și este de fapt o aplicare în domeniul educației a principiilor rogersiene.

Partea a treia, *Implicații pentru teoria psihologică* se constituie într-o teorie a personalității și comportamentului pe baza principiilor umaniste, enunțate sub forma unor *propoziții* și constituie chintesența, punerea și dezvoltarea în teorie a cercetărilor lui Carl Rogers.

Cartea conține o bibliografie bogată, alcătuită din 228 de titluri, precum și un index.

Apărută în anul 2015 la Editura Trei, „Terapia centrată pe client” a venit ca o continuare firească a unui demers foarte inspirat al editorilor de a oferi cititorilor interesați acces la opera marelui psiholog umanist, după ce în 2014 apăruse lucrarea „A deveni o persoană. Perspectiva unui psihoterapeut”, a aceluiași autor.

Aida Popovici

Povestea bibliotecii mele

„Cartea îndeplinește nu numai minunea de a ne pune în contact cu semenii noștri depărtați în timp și spațiu, cartea îndeplinește fapta de mirare, de a ne face să trăim în afară de minciună, nedreptate și prejudecăți. În aceste urne sacre, în care poezii și cugetătorii și-au închis inimile, găsim acea putere fără moarte, care mișcă umanitatea înaintea în progresul ei neconținut...” Aceste fraze scrise de Mihail Sadoveanu elogiază cartea, definind exemplar rolul ei în viața spirituală a omenirii, funcția ei socială superioară, menirea ei morală și culturală.

Ne este greu să ne imaginăm astăzi o localitate viețuind fără o bibliotecă publică, spațiu de învățatură pentru copiii, tineretul așezării și nu numai.

Între alternativele de petrecere a timpului liber și de formare intelectuală a tinerilor, biblioteca reprezintă o importantă sursă culturală capabilă să-i scoată pe tineri de sub influența străzii, să le reorienteze energiile spre studiu și reflectare, având astfel ocazia să-și modeleze spiritul și caracterul. Majoritatea dintre noi am călcat prima dată într-o bibliotecă îndrumați de părinți, bunici, profesori sau din curiozitate. Acolo, printre cărți, am descoperit o lume fascinantă, de nedescris, din care cu greu mai puteam pleca.

Biblioteca Comunală „Stela Iorga” Cumpăna dăruiește lumina cărții celor ce-i trec pragul din 1949 până azi. A funcționat la început în fosta cârciumă a cetățeanului Dumitru Chenaru, ulterior funcționând în corpul de școală, iar din 1963 în incinta Căminului Cultural

Cumpăna. Din anul 1975, activitatea specifică a fost preluată de cadrele didactice, căci, la sfârșitul anului 1974, funcțiile de director de cămin cultural și bibliotecar au fost desființate. În perioada 1996 până la redeschiderea oficială din 1 martie 2002, a fost închisă din motive de neînțeles.

Începând cu 27.03 2014 biblioteca a primit denumirea de Biblioteca Comunală „Stela Iorga” Cumpăna, conform Hotărârii nr. 36 a Consiliului Comunal Cumpăna, în memoria doamnei care a servit ani de-a rândul cu atâta dragoste și dăruință cartea, cititorii, cultura în general. A fost un trudnic slujitor al cărții, a scris o frumoasă pagină în istoria bibliotecii noastre, călăuzită de o inepuizabilă pasiune și, de aceea, i s-a acordat locul binemeritat în comunitatea care s-a slujit și se slujește încă de cărți și bibliotecă.

Dezvoltată treptat cu sprijinul comunității locale, sub îndrumarea profesională a bibliotecii județene, biblioteca noastră dispune de un valoros tezaur spiritual cu caracter enciclopedic, universal, mai ales literatură română și străină, dar și critică literară, filozofie, psihologie, religie, istoria românilor, istoria universală, geografie, artă, medicină, agricultură, științe exacte, lucrări de știință teoretică și aplicații practice, dicționare, enciclopedii etc.

În prezent biblioteca noastră numără peste 1300 de utilizatori. Ponderea cea mai mare o au elevii, studenții, urmând funcționarii, intelectualii, agricultorii și alte categorii.

În fluxul de solicitări ale beneficiarilor noștri predomină cărțile și accesul la Internet.

Printre domeniile solicitate de utilizatori prevalează: beletristica, critica literară, istoria românilor, istoria universală, științele naturale, geografia, psihologia, publicațiile pentru preșcolari. Beneficiarii solicită și alte domenii, care presupun dezvoltarea colecției bibliotecii, precum marketing, tehnică, statistică și contabilitate, artă plastică, medicină.

Cu un mobilier corespunzător, spațiul bibliotecii este primitor. Organizarea sistematico-alfabetică a colecțiilor, cu acces liber la raft, facilitează accesul bibliotecarului și al utilizatorilor bibliotecii la documente în timp util, servirea clienților fiind în acest fel deosebit de promptă. Profilul enciclopedic al bibliotecii îi conferă posibilitatea de a satisface o largă paletă de solicitări din partea utilizatorilor săi. Fondul de carte deținut de biblioteca comunală este organizat conform Clasificării Zecimale Universale, pe domenii de activitate, începând cu grupa 0 până la grupa 9. Colecțiile bibliotecii s-au îmbogățit an de an, creșterea anuală în perioada 1990 - 2014 înregistrând o medie de 213 titluri noi/an.

Biblioteca deține prin colecțiile sale, pe diversele domenii ale cunoașterii umane, un valoros tezaur spiritual. Dezvoltarea fondului de carte s-a realizat atât prin achiziții, cât și prin donații ce provin de la persoane fizice. În anul 1990 biblioteca noastră deținea 9889 de volume, în 1993 colecțiile atingeau 11094 de volume, iar numărul cititorilor era de 465. La redeschiderea bibliotecii în anul 2002, aceasta dispunea de 13561 volume, având 737 cititori. La ora actuală colecțiile bibliotecii ating 14982 de volume, iar utilizatorii sunt peste 1300.

Biblioteca oferă consultanță de specialitate, materiale bibliografice, spațiul necesar desfășurării unor acțiuni: vizite, concursuri școlare, serbări,

(continuare în pag. 14)

(continuare din pag. 13)

expoziții tematice, prezentări și lansări de carte, manifestări culturale cu prilejul unor aniversări naționale și internaționale, prelegeri pe diverse teme.

S-au încheiat contracte de parteneriat cu: Grădinița P.N. „Grădinița Florilor” Cumpăna, Grădinița P.N. „Sfânta Maria” Cumpăna, Liceul Tehnologic „Nicolae Dumitrescu” Cumpăna.

S-au derulat proiecte cu diverse tematici: „Copiii și marea”, „Lumea poveștilor”, „Sufletul copilului - sufletul pădurii”, „Dimineți de basm pentru copiii romi”, „Săptămâna lecturii”, „Călătorie în lumea basmelor”, „O carte pentru fiecare”, „Să fim mai buni cu cei ce nu au”.

Toate acestea au ca obiectiv cultivarea interesului și gustului pentru lectură și nou; familiarizarea cu noțiunile de scriitor, bibliotecar, lectură, cititor; informarea copiilor cu date despre personalitatea unor scriitori și momente din viața acestora; cunoașterea unor elemente ale tehnologiei de editare și tipărire a cărților, dezvoltarea exprimării orale; cultivarea sentimentului de respect pentru fondul de carte și trezirea interesului pentru alcătuirea unei biblioteci personale; participarea la acțiuni de colectare de carte.

Personalități din lumea culturii și istoriei sunt omagiate prin expoziții de carte și diverse activități: „Ziua Bibliotecarului”, „Eminescu – o copilărie nepereche”, „In memoriam - Ion Luca Caragiale”, „Copil ca Nică sunt și eu”, „În Dumbrava Minunată”, „Să ne amintim de Unirea Principatelor”, „Sunt suflet din sufletul neamului meu” etc.

Biblioteca a fost și este implicată într-o serie de activități conform programului cultural anual: „Ziua Națională a României”, „Ziua Copilului”, „Ziua Europei”, „Ziua Eroilor”, „Ziua Familiei”, „Ziua Armatei Române”, „Ziua Mondială a Educatorilor”, Festivalul Național de Folclor pentru Tineri Interpreți „Dor de Cânt Românesc”, Festivalul Balcanic de Muzică Ușoară pentru Copii și Tineret „Delfinul de Mare”, Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă „După Datina Străbună”, Festivalul de Interpretare și Dans al

Copiilor Minorităților Naționale „Mini Armonii”, „Conviețuire Interetnică pe Plaiuri Dobrogene - Kures”, Festivalul Internațional „Rodul pământului - Zilele recoltei la Cumpăna”, Hramul Bisericii „Sfânta Maria”, Hramul Bisericii „Sfânta Parascheva”, „Cupa Primăverii” - la șah, „Cupa Moș Nicolae” - la șah.

Studentii de la Facultatea de Istorie și Științe Politice „Universitatea Ovidius” au efectuat practică la Biblioteca Comunală Cumpăna.

De asemenea, bibliotecarul se ocupă și cu tehnoredactarea revistei „Comuna mea Cumpăna”. Prin această apariție se dorește ca locuitorii să fie pe de-o parte informați, iar pe de altă parte implicați în ceea ce înseamnă dezvoltarea comunității din care fac parte. Paginile revistei conțin articole cu o largă tentă de interes general, realizări pe toate planurile vieții noastre sociale, economice, cultural-educative, sfaturi, lămuriri, articolele fiind semnate de notabilitățile locului: profesori, învățători, funcționari din diferite compartimente ale primăriei, educatoare, ingineri agricoli, bibliotecarul, doctorii comunei, șeful de post.

Biblioteca viitorului va fi biblioteca noastră, a copiilor noștri, a generațiilor viitoare, care știu ce înseamnă o carte, dar știu ce înseamnă și un calculator. Fără a neglija cartea în format tradițional, biblioteca noastră folosește așadar, în completare, și noile tehnologii ale informației și comunicațiilor, pentru a putea asigura acces la la orice tip de informație, pentru oricine, oricând. Impactul este foarte mare pentru vârstnici, dornici de cunoaștere și pentru copiii care nu își pot permite acces la internet acasă.

În ianuarie 2010 a avut loc la sediul Bibliotecii Comunale Cumpăna lansarea Programului „BIBLIONET - lumea în biblioteca mea”, biblioteca dispunând de patru calculatoare și echipamente conexe acestora. Cu ajutorul acestui program - Biblionet, serviciile bibliotecii comunale s-au modernizat, s-au îmbunătățit, au adus ceva nou, deoarece acest program facilitează accesul gratuit la informație. Prin acest proiect biblioteca și-a propus să fidelizeze publicul deja existent și să atragă noi cititori, noi utilizatori,

deschizându-le noi orizonturi de cunoaștere – o fereastră larg deschisă către viitor. Acest program este deosebit de bine primit de publicul larg, zilnic trecând pragul bibliotecii elevii și studenții, pentru care calculatorul reprezintă o resursă importantă în procesul de învățământ. De asemenea, se apelează la diverse servicii - xerox, scanare și expediere a unor documente prin e-mail, copiere CD-uri sau DVD-uri la cerere, listarea unor documente. Foarte mulți copii de etnie romă au descifrat tainele calculatorului, aceștia vizitând zilnic biblioteca. Apelând la aceste servicii, șomerii își vor putea spori șansele de a găsi un loc de muncă prin intermediul site-urilor web, completând aplicații on-line sau învățând cum să-și întocmească CV-uri care arată profesionist. Prin posibilitățile pe care le oferă Internetul, pensionarii pot rămâne conectați la nou, iar contactul prin e-mail ajută rudele aflate la mii de kilometri distanță.

Și, nu în ultimul rând, minoritățile, persoanele cu venituri mici și defavorizate, persoanele vârstnice, persoanele cu educație precară sau chiar analfabeții sunt categoriile ce beneficiază din plin de ofertele acestui serviciu.

Schimbarea s-a resimțit cu adevărat prin numărul din ce în ce mai generos de persoane care frecventează acum biblioteca.

Dacă Biserica este „Casa Domnului”, Biblioteca este „Templul Spiritului Uman”.

Biblioteca trebuie să fie un loc unde copiii pot veni și visa despre viitorul lor, un loc unde cetățenii își pot imagina viețile lor altfel, unde pot călători spre țărâmurile îndepărtate, pot învăța despre alte popoare și culturi, pot învăța noi abilități, pot să-și îmbunătățească calitatea vieții.

Biblioteca are oportunitatea de a furniza informația, care să însuflețească imaginațiile și să ajute oamenii să-și transforme visurile în realitate.

O societate, bogată sau săracă, nu renunță la bibliotecă. Să luăm ce e bun din trecut și să privim cu încredere spre viitor.

Luminița Cioroiu

Biblioteconomie

La începutul lunii mai a anului curent, în sediul Bibliotecii Naționale a României, a avut loc ședința secțiunii Catalogare a Asociației Bibliotecarilor din România. În urma solicitărilor repetate ca tema discuției să fie *Catalogul Național Partajat*, s-a luat hotărârea ca cele două secțiuni, Catalogare și Informatizare să se întâlnească în ședință comună.

Catalogul Național Partajat este un proiect despre care se vorbește de mult timp în spațiul biblioteconomic românesc. De ce este nevoie de un asemenea catalog? În primul rând, pentru economisirea timpului de căutare al utilizatorilor, dar, la fel de important, pentru uniformizarea și eficientizarea muncii catalogatorilor.

Înainte de 1990 și câțiva ani după, Biblioteca Națională avea rolul de distribuitor de catalog colectiv, bibliotecile publice din rețea primind, prin abonament, fișele tipărite ale publicațiilor apărute pe teritoriul țării. Fiecare bibliotecă completa ulterior, pe acea fișă, datele de uz intern: cota topografică și numerele de inventar, distribuindu-le în cataloagele interne tradiționale.

Datorită procesului de informatizare a bibliotecilor din România, s-a renunțat treptat la întreținerea și actualizarea fișierelor tradiționale. Bibliotecile mari, fie că vorbim de cele publice sau cele universitare, și-au alcătuit propriile cataloage online. Totuși, neexistând o rețea cu același sistem informatic de bibliotecă, necesitatea uniformizării înregistrărilor bibliografice și a schimburilor informaționale s-a simțit acut.

Catalogatorul și informaticianul sunt cei care își aduc contribuția, în mare măsură, la construcția unei baze de date bibliografice. Catalogatorul înregistrează datele, adăugând informațiile în catalogul electronic al bibliotecii, conform unor standarde bibliografice iar informaticianul administrează, din punct de vedere operațional, parametrii sistemului

Catalogul național partajat

integrat de bibliotecă. Ca urmare, în discuția despre Catalogul Național Partajat era nevoie de prezența pionilor principali din acest proiect.

Informaticienii au venit la această discuție cu diverse soluții tehnice care pot fi implementate cu ușurință, dacă se respectă anumite condiții de bază:

- o formă unică a înregistrării bibliografice, conform sintagmei (folosită chiar de către informaticieni) *one stop shopping*;

- ușurința partajării informațiilor;

- informațiile (datele bibliografice) trebuie să respecte standardele MARC.

Formatele MARC sunt actualele standarde internaționale pentru reprezentarea și comunicarea informației bibliografice în mediul de prelucrare electronic. Ele au fost create în anii 1960 în Statele Unite ale Americii cu scopul de a disemina și a partaja informații în rețeaua de biblioteci americană. Până în 1973, MARC a devenit un standard internațional. Există câteva versiuni folosite în lume, predominând însă MARC 21, creat în 1999 prin unificarea și armonizarea formatelor MARC american și canadian cu Unimarc-ul european. Familia de standarde MARC 21 cuprinde și formate pentru înregistrări de autoritate, înregistrări de locație, clasificări, informare comunitară, adăugate la formatul înregistrărilor bibliografice. Standardele MARC definesc trei aspecte ale înregistrării MARC: denumirile câmpurilor în fiecare înregistrare, structura înregistrării și conținutul înregistrării.

Revenind la ședința din cadrul ABR, trebuie subliniat că soluțiile tehnice propuse de informaticieni pentru Catalogul Național Partajat vizează cele mai noi concepte în domeniul calculatoarelor și informaticii. Este vorba de tehnologia „cloud”, care reprezintă un ansamblu de aplicații, acces la informații și stocare de date cu o capacitate foarte mare, sisteme de tip

server online a căror amplasare și configurație fizică nu este nevoie să fie cunoscută de utilizatorii acestor servicii. Se poate alege varianta unui catalog centralizat, beneficiind de tehnologia *cloud*, unde să se poată încărca datele bibliografice.

O altă soluție poate fi cea a unui catalog construit pe o platformă specifică și distribuit ulterior în rețea, după modelul Rolinest, Biblio.ro. Cerința în oricare din situații: format bibliografic unitar.

În ceea ce privește catalogarea, se propun două concepte ale modalității de lucru:

- de sus în jos (descrierea bibliografică se face direct în Catalogul Național Partajat);

- de jos în sus (descrierea bibliografică se face în catalogul fiecărui sistem infodocumentar și apoi se încarcă în catalogul partajat).

Realizarea practică a catalogului necesită conceperea unor mecanisme de deduplicare, dispunând de o listă integrată a tuturor înregistrărilor cu *holding* (numere de inventar, locații). De asemenea, trebuie gândit un sistem de calitate în catalogare, prin atribuirea de nivele de specializare catalogatorilor.

La nivel instituțional, înfăptuirea acestui proiect implică decizii integrative și unificatoare în sistemul național al bibliotecilor. Ca urmare, trebuie să existe sprijinul logistic al ministerelor care au în subordine biblioteci, cu toate că înseamnă implementarea unui proiect de mare anvergură: infrastructură tehnică, specialiști din informatică și biblioteconomie, organizare etapizată a activității.

Nu în ultimul rând, este necesar să existe disponibilitatea de colaborare și de lucru în echipă a tuturor celor care doresc să participe la construirea Catalogului Național Partajat.

Georgica Meiroșu

ACTIVITĂȚI CULTURALE LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ • 2015 •

În anul 2015 Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța își propune atât să continue seria de activități culturale dedicate momentelor importante din istoria României și a Dobrogei, cât și realizarea, pentru al cincilea an, a ciclului expozițional „Valori ale Culturii Dobrogeane”. În acest context, în luna ianuarie, a fost omagiat, la 165 de ani de la naștere, poetul național Mihai Eminescu, printr-o expoziție de publicații și de documente din colecțiile speciale, dar și prin alte acțiuni realizate de către secțiile de împrumut. În aceeași perioadă au fost ilustrate, prin materiale din colecțiile instituției noastre, teatrele constănțene.

În februarie 2015, instituția prezentată în cadrul valorilor culturii dobrogene a fost Complexul Muzeal de Științele Naturii Constanța, cu Delfinariul, Acvariul și Planetariul care îl compun. Concomitent, au fost ilustrate o serie de obiceiuri populare de primăvară ale românilor, cu accent pe cele dobrogene și ale minorităților naționale deoarece considerăm că specificul dobrogean trebuie să fie evidențiat în cadrul național, mai larg.

În luna martie, am omagiat o serie de instituții dobrogene precum Jandarmeria, Poliția și Inspectoratul pentru Situații de Urgență, „Dobrogea”, a căror activitate este reflectată din plin atât în presa locală cât și în cea centrală și despre care există numeroase materiale în colecțiile noastre.

Cum era firesc la începutul primăverii, am realizat o amplă manifestare cu tema „Iconuri feminine de-a lungul istoriei”. Ea a reflectat imaginea feminină în literatură, istorie și arte cu accent pe marile personalități feminine din toate domeniile fiind punctată de figuri marcante ale scenei politice și culturale naționale și universale.

În cadrul ciclului expozițional dedicat „Valorilor culturii dobrogene”, în luna aprilie 2015, am omagiat instituții de învățământ de marină, civilă și militară în egală măsură: Academia Forțelor Navale,

Consiliul Județean Constanța
Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

BIBLIOTECA – din Antichitate la era digitală

Expoziție organizată de
Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța
1 – 30 aprilie 2015

Universitatea Maritimă Constanța și Școala de Maiștri Militari de Marină. Tema a fost aleasă datorită importanței navigației și a tuturor aspectelor legate de aceasta, ținând cont de faptul că la Constanța se află singurele instituții de învățământ superior de profil din țară.

Deoarece pe data de 23 aprilie se sărbătorește Ziua Cărții și a Bibliotecarului, a fost realizată o amplă expoziție cu titlul „Biblioteca - din antichitate la era digitală”. Ea a ilustrat evoluția acestui concept în timp cu cărți, imagini, reviste, prin care utilizatorii au putut recrea lungul drum străbătut între tăblițele de lut, papirusul egiptean și modalitățile moderne de stocare a informației.

Luna mai a fost marcată de expoziția dedicată unei instituții de importanță strategică pentru România, aflată pe meleaguri dobrogene, Centrala Nuclearo-Electrică de la Cernavodă. Ea a cuprins diverse materiale precum monografii și materiale cu caracter științific precum și articole din presa locală și centrală,

prin care am ilustrat etapele construcției acestui obiectiv unic în peisajul economic național, obiectiv de care se leagă nemijlocit dezvoltarea economică și socio-culturală a Dobrogei.

În același interval calendaristic a fost prezentată și o amplă expoziție care a marcat multiplele semnificații istorice ale zilei de 9 Mai: Proclamarea Independenței României, Ziua Europei și sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial (eveniment de la care s-au împlinit 70 de ani în 2015).

În luna iunie biblioteca noastră a primit vizita colegilor de la Biblioteca din Silistra (Bulgaria), prilej cu care a fost realizată o expoziție grupând carte și presă din colecțiile noastre despre Cadrilater, despre evoluția orașului Silistra și despre aspecte ale cooperării culturale dintre cele două țări vecine. Cu acest prilej am prezentat oaspeților noștri biblioteca, activitățile curente și am pus la punct planul unei viitoare colaborări.

Luna copilului a fost marcată prin organizarea expoziției cu tema „Copilăria - cuvânt și artă” care a grupat materiale dedicate copiilor. Secția de Împrumut pentru Copii a organizat manifestări specifice: un concurs de lectură, expoziție cu lucrări de artă ale copiilor constănțeni etc.

Pentru prima oară, în 2015, bibliotecarii noștri au sărbătorit într-un mod deosebit „Ziua Iei”, au purtat cu mândrie simbolul național și au exprimat acest lucru și prin mass-media și rețelele de socializare.

Aceste manifestări culturale organizate în cadrul Bibliotecii Județene „Ioan N. Roman” se adresează tuturor categoriilor de utilizatori ai serviciilor noastre, celor interesați de aceste subiecte, datorită caracterului lor enciclopedic și accesibilității.

Angela-Anca Dobre

BIBLION

ISSN 1221 - 8855

REDACTORI: ȘTEFAN PLEȘOIANU, AIDA POPOVICI